

Pojem informace a informační věda V

PhDr. Jiří Stodola, PhD.

(2. 11. 2020)

Paradoxní situace

- Není přijata jednotná definice přestože informace často bývána považována za snížení nejistoty
- Neptáme se, co informace je, ale co je to za pojem
- Co je to za pojem z hlediska rozsahu
- Jak to ovlivňuje informační vědu
- Co pojmy znamenají pro vědeckou teorii
- Jaká kritéria užít, abychom analyzovaly pojem informace

Přehled pojmu informace

- Aristotelská filosofie
- Kybernetika – transdisciplinární
- Další vědy: kognitivní věda, informatika, filosofie
- Informační věda
  - Nahrazuje pojem dokumentu
  - Systémové paradigma – vlastnost informačního systému
  - Kognitivní paradigma – vlastnost poznávajícího subjektu
  - Socio-kognitivní paradigma – informace jako sociální konstrukt

Informace jako pojem

- Capurro, Hjørland
  - důležité, jak se termíny používají spíše než klasická definice
  - Definice jsou relativní vzhledem k teorii
  - Rozdíl – informace jako objekt (věc), informace jako subjektivní pojem
- Case
  - Explikace – nejprve etymologie, pak slovníkové definice, pak definice jednotlivých autorů
  - Různí autoři – různá slova, někdy tentýž význam
  - Top-down method – co je společné na definicích
  - Botton-up method – co je společného na podřízených pojmech
- Day – informace je nástroj manipulace
- Frohmann – podobně jako Day
- Furner – informace jako pojem není potřebná

Pojmy

- Zpřítomnění části reality v myšlení
- Rozsah pojmu:
  - Singulární
  - **Obecné**
  - Kolektivní
  - **Transcendentální**
- Boulding – 3 modely, statický, dynamický, zpětnovazební
- Prigogine, Stengers – 3 stádia vývoje vědy – hmota, energie, informace

Klasifikace definic

Bates

1. komunikační a sémiotický,
2. přístup založený na aktivitě,
3. propoziční,
4. Strukturální,
5. sociální,
6. multitypový,
7. dekonstruktivistický

Case

1. Užitečnost
2. tělesnost
3. struktura / proces
4. záměrnost
5. pravda

Stodola

- Objekt
- Subjekt
- Informační objekt

6 kategorií

- Struktura – uspořádanost – řád
- Příčina organizace

- Rozšíření znalostí
- Znalost, poznatek, pojem

- Znakový záznam poznání
- Význam znakového záznamu

Výsledek

- Kontaktuje celou realitu
- Podobá se filosofickým či multidisciplinárním pojmům
  - Diference
  - Forma
  - Formální příčina
  - Duchovní změna
  - Pojem
  - Význam
  - Dokument
- Jde podle všeho o transcendentální pojem